

HØRINGSSVAR TIL KOMMENDE STORTINGSMELDING OM MOBILITET

Høgskolen i innlandet (HINN) takker for invitasjonen til å bidra med sine erfaringer og synspunkter til den kommende stortingsmeldingen om mobilitet. Dette høringssvaret er basert på innspill fra internasjonale koordinatore fra samtlige studiesteder, leder av IK-nettverket, Studentparlamentet, Stinn, Høgskolestyret, Utdanningsutvalget og ledermøtet ved HINN. Arbeidet har skapt diskusjon og et engasjement på alle nivåer i organisasjonen. Vi ser frem til den nye stortingsmeldingen som vil bli lest med interesse.

Ambisjon om kulturendring

De fem faktorene som trekkes frem samsvarer på en rekke punkter med målene i *Internasjonaliseringsstrategi for Høgskolen i Innlandet (2018-2024)*, som blant annet sier at:

«Internasjonalisering skal være en integrert del av alle sider av virksomheten ved HINN. Internasjonalt samarbeid skal benyttes aktivt for å øke kvaliteten i egen utdannings- og forskningsvirksomhet, og det skal legges til rette for utstrakt student- og ansattmobilitet.»

Videre settes det klare mål om at alle studieprogrammer skal ha en internasjonal profil, og om at HINN skal styrke studentutvekslingen, spesielt med tanke på at flere gradsstudenter, særlig masterstudenter, tar et lengre opphold på minst ett semester ved en utenlandsk partnerinstitusjon.

Høgskolens strategi legger til grunn at et internasjonalt perspektiv skal ivaretas av alle nivåer i institusjonen og være en driver for økt kvalitet i forskning og utdanning. Økt studentmobilitet er ett av mange viktige tiltak for kvalitetsutvikling, og HINN stiller seg positiv til ambisjonen om en kulturendring i sektoren, da dette er sammenfallende med høgskolens strategiske mål.

På samme tid er HINN usikker på realismen i det svært ambisiøse målet om at 50% av våre studenter skal reise ut, selv om vi naturligvis anerkjenner at dette er intendert som et langsiktig mål fra statsrådets side.

En reell satsing på økt mobilitet vil kreve prioriteringer. Institusjonene vil måtte redusere annen aktivitet (innen forskning, undervisning, formidling og innovasjon), for å få frigjort ressurser til å satse tungt og langsiktig på dette. Reduksjon av annen aktivitet er ikke forenelig med samfunnsoppdraget, og heller ikke ønskelig fra HINNs side.

Så hva må, i vår oppfatning, komme på plass for at ambisjonen i stortingsmeldingen skal kunne bli en realitet?

- **Friske, øremerkede midler til internasjonalisering** som kan settes inn på både faglig og administrativ side som økte stillingsressurser, enten som økt grunnbevilgning til institusjonene eller som økte satser for mobilitet.
- **Kortere mobilitetsopphold må gjøres tellende** og utløse midler på lik linje med 3 mnd. eller lengre mobilitetsopphold. En slik endring ville gitt verdifull økt fleksibilitet og gjort det enklere å tilrettelegge for mobilitet på alle studier, inkludert våre profesjonsstudier og kunstutdanninger. På samme tid ville en betydelig andel av HINNs mobilitet, som per i dag ikke er tellende pga. 3 mnd.-regelen, telle med og synliggjøre mye av det gode arbeidet som allerede gjøres.

Innspill fra Studentparlamentet ved HINN var: «Det at studenter har mulighet til å dra på et kortere opphold, mener vi at kan gjøre det lettere for en viss del av studentmassen å dra ut. Det gjør det også lettere for fagmiljøet og godkjenning av eventuelle fag og opphold – da eksamen fortsatt kan avlegges ved institusjonen studenten tilhører.»

- **Fagmiljøene må med** ved å anerkjenne at internasjonaliseringstiltakene må tilpasses fagenes egenart, og det må videreutvikles fagspesifikke beskrivelser som kobler internasjonalisering mot det forventet læringsutbytte i fagene. Studieplanene må inkludere internasjonalisering hjemme og faglig fundert utveksling på de studiene der dette er hensiktsmessig. Dette er en omfattende og ressurskrevende oppgave, som krever tydelig påtrykk fra alle ledelsesnivåer over tid.

Studentorganisasjonen i Innlandet etterspør et bedre tilbud for praksisopphold i utlandet (for alle studier) for økt relevant arbeidserfaring, samt et bredere engelskspråklig tilbud åpent for både norske og internasjonale studenter ved hjemmeinstitusjonen.

For profesjonsstudiene (sykepleie, sosionom, barnevern, vernepleie m.fl.) er det velkjente problemet mangel på praksisplasser (ute) og tilsvarende hjemme (bl.a. pga.

språklige utfordringer, innreisende studenter som ikke snakker norsk). En annen utfordring knyttet til internasjonal praksisutveksling er studienes innretning mot det norske arbeidsmarkedet og norsk lovverk. Fordi langt de fleste studentene skal praktisere sitt yrke i Norge, anser enkelte fagmiljøer det som lite hensiktsmessig å sende studenter på praksis i utlandet. Å endre dette vil kreve en betydelig holdningsendring i enkelte fagmiljøer, etterfulgt av en relativt omfattende endring av studieplaner og læringsutbyttebeskrivelser, som legger til rette for internasjonal praksisutveksling i langt høyere grad enn det som er tilfellet per i dag.

- **Studentene må med,** men på egne premisser. En tydeligere forventning fra institusjonens side om at studenten bør reise ut ser høgskolen som viktig og riktig. På samme tid opplever mange studenter reelle hindringer som må tas på alvor. For mange er tap av hybel/studentbolig og deltidsjobb et vesentlig hinder for å reise ut. Sterkere stipendordninger gjennom statens lånekasse og mer fleksible leieavtaler fra Studentsamskipnadene side ville kunne bidra til å endre dette bildet. Enda bedre informasjon om, og promotering av, utvekslingsmuligheter, sterkere, kvalitetssikret tilbud med tydelig faglig merverdi (f.eks. unik mulighet til spesialisering) og påtrykk fra fagmiljøene om å reise på utveksling, er vesentlige faktorer for å lykkes i dette arbeidet.

Studentparlamentet ved HINN (Stinn) vedtok nylig følgende i opposisjon til NSO:

«Parlamentet sier seg uenig i at alle studenter er nødt til å dra på utveksling.

Parlamentet vil heller at Høgskolen legger til rette for at alle studenter ved HINN har mulighet til å dra på utveksling om de ønsker.»

En annen relevant utfordring, hvis 50 % av alle studenter skal reise på utveksling, er de store forskjellene mellom hel- og deltidsstudenter. HINN har flere tusen deltidsstudenter som tar etter- og videreutdanning på samlingsbaserte studier ved siden av full jobb. Denne studentmassen er lite mobil grunnet jobb og familieforpliktelser. Et betimelig spørsmål i denne sammenheng er om meldingen, og 50 % målet, i hovedsak adresserer heltidsstudenter? For hvis den gjelder alle studenter vil det være avgjørende å skille mellom de to studentgruppene, og vurdere ulike krav/insentiver/virkemidler tilrettelagt for de ulike gruppernes livssituasjon, hvis man skal kunne nå målet.

Organisering av utgående studentmobilitet ved HINN

HINN har seks studiesteder og hvert studiested har en eller to internasjonale koordinatore som, blant mye annet, jobber med utgående studentmobilitet (promosjon av utvekslingsmuligheter og stipendmuligheter, veiledning, tilrettelegging, oppfølging under utveksling og evaluering/rapport etter endt mobilitet). Koordinatorene inngår i et felles faglig nettverk, et fagteam, som ledes av en seniorrådgiver på institusjonsnivå under prorektor utdanning.

De internasjonale koordinatorene arbeider i hovedsak på fakultetsnivå og jobber mot studieprogrammene ved studieprogramansvarlig på bachelor- og masterprogrammene.

Høgskolen vektlegger i arbeidet med revideringer av studieplaner behovet for å synliggjøre internasjonale perspektiver i læringsutbyttebeskrivelser og samtidig sørge for at planene gir rom for utvekslingsmuligheter. Dette er et arbeid som pågår kontinuerlig. Det er fortsatt et behov for å arbeide målrettet mot alle fagmiljø for å øke kjennskap til mulighetene som finnes for utveksling. For studentene oppleves det som viktig at fagansatte oppfordrer til mobilitet.

Det finnes en rekke gode eksempler på at fagmiljøer ved HINN lykkes (her nevnes kun noen): BA in Music Business – Production Rena har fått til et obligatorisk, faglig relevant utvekslingssemester for sine studenter, bl.a. med amerikanske partnere. Internasjonale studier med historie på Lillehammer, har obligatoriske emner på engelsk, og en sterk og tydelig formidlet forventning om at studentene reiser på utveksling (noe mange gjør).

Lærerutdanningene på Hamar har jobbet godt over tid med internasjonale perspektiver i faget og internasjonal praksisutveksling med strategiske partner, støttet opp av tilslag på flere NOTED-prosjekter. Reiselivsstudiene på Lillehammer har dobbeltgradssamarbeid med strategiske partnere i Frankrike og Tyskland, og tilbyr valgemner på engelsk som rekrutterer godt blant både norske og internasjonale studenter.

Innkommende studentmobilitet (utenlandske studenter ved norske UH-institusjoner)

HINN tilbyr en rekke emner på engelsk på både BA og MA nivå i tillegg til tre engelske mastergrader, og har hatt en betydelig økning i rekruttering av internasjonale studenter de siste årene, blant annet som en følge av økt engelsk studietilbud, dobbelgradssamarbeid med strategiske partnere, god og målrettet internasjonal promosjon gjennom konferansedeltakelse, partnerbesøk, web, elektroniske medier, strømlineformet søknadsprosess, Buddy-program,

tett oppfølging av internasjonale studenter før og under utvekslingsoppholdet og god kommunikasjon med internasjonale partnere.

Et godt eksempel på velfungerende innkommende studentmobilitet er fagområdet anvendt økologi på studiested Evenstad: På BA tilbys et år på engelsk, der norske og internasjonale studenter studerer sammen, mange internasjonale BA-studenter søker seg videre til den engelske MA-graden i anvendt økologi og enkelte går også videre til ph.d.-programmet. Evenstad er i høyeste grad et internasjonalt campus med mange internasjonale studenter, et internasjonalt fagmiljø og klare mål for internasjonalt læringsutbytte i alle studieplaner. De norske studentene på Evenstad (som i liten grad reiser ut fordi de opplever at det er på dette stedet det også finnes høy internasjonal kompetanse på fagområdet) er likevel del av et internasjonalt studie- og fagmiljø hjemme, og eksponert for internasjonale impulser (faglig, kulturelt og sosialt) gjennom hele studieløpet – et godt eksempel på vellykket internasjonalisering hjemme (I@H).

Strategisk samarbeid

I HINNs internasjonale strategi er det et klart mål å revidere avtaleporteføljen på studiesiden (220 partnere) og fokusere på færre, men bredt forankrede (strategiske) partnerskap som dekker hele næringskjeden, bachelor, master, ph.d. og forskning, med et sterkere fokus på nordiske og europeiske partnere. HINN har også et strategisk mål om tettere samarbeid med Nord-amerikanske partnere, og utvalgte partnere fra BRIKS-landene. Rektor, dekan, internasjonalt kontor og fagmiljø på avdeling er som regel de nivåene som involveres når HINN inngår nye avtaler.

Nasjonale tiltak og regelverk

Per i dag taper institusjonene penger på manglende studiepoengproduksjon når de sender studenter på utveksling. (30 SP gir 17.500 NOK, utvekslingsstudenter gir 10.000, Erasmus+ studenter gir 15.000). Ved å gjøre tilskuddet for utveksling lik tilskuddet for SP-produksjon, eller ved å øke dette slik at institusjonene fikk et ekstra insentiv til å sende flere ut, vil man fjerne et viktig økonomisk hinder, som per i dag kan virke hemmende på mobilitetsarbeidet.

UH – institusjonene arbeider på hver sin kant med å etablere meritterende systemer for undervisere. Disse systemene fordrer at ansatte samler sitt utviklingsarbeid i eksempelvis

pedagogiske porteføljer/mapper. Utviklingsarbeid knyttet til internasjonalisering kan inngå som ett av flere elementer i ansattes pedagogiske portefølje som grunnlag for merittering. Arenaer for samarbeid og erfaringsdeling knyttet til arbeid med meritterende systemer vil kunne skape utvikling på dette området.

Godkjenning

HINN-studenter som reiser på utveksling får forhåndsgodkjent emnene de skal ta ved partnerinstitusjon av studieleder før avreise. Eventuelle endringer etter ankomst avklares mellom student – fagansvarlig og internasjonal koordinator underveis, og beståtte, forhåndsgodkjente emner innpasses som del av graden fra HINN når studenten vender tilbake med vitnemål fra partnerinstitusjonen.

Høgskolen opplever ikke at det faglige eller juridiske elementer som hindrer automatisk godkjenning, men at det på en rekke profesjonsstudier hvor mengden obligatoriske emner er høy, f.eks. rammeplanstyrte utdanninger, TV-utdanninger, psykologi og idrettsvitenskap, kan være svært utfordrende å finne tilsvarende tilbud ved partnerinstitusjoner. Høyere grad av fleksibilitet og tilrettelegging på disse utdanningene ville gitt studentene langt flere og bedre utvekslingsmuligheter – og her vil kortere, tellende utvekslingsopphold nok kunne utgjøre en forskjell.

Arbeids- og næringsliv

HINN samarbeider med internasjonalt arbeidsliv på en rekke områder, som regel gjennom godt etablerte samarbeidsavtaler som inkluderer internasjonale partneruniversiteter, knyttet opp mot praksisplasser i utlandet. Noen eksempler på dette: Studenter fra BA Barnevern og BA Sosionom bor i Balata flyktningleir og jobber i skoler og barnehager i flyktningleiren på Vestbredden i Palestina. Sykepleier og lærerstudenter har praksis på skoler og sykehus i Namibia og masterstudenter i psykisk helse har praksis på psykiatriske institusjoner i Namibia. Lærerstudenter har også praksis i skoler i Zambia og sykepleie- og tannpleiestudenter, samt masterstudenter i psykisk helse har praksis på flere sykehus og psykiatriske institusjoner i Indonesia. Psykologistudenter (sportpsykologi) har praksis som idrettspsykologer i britiske fotballklubber. Dobbelgradsstudenter på Master i Innovasjon har anledning til å ta seks måneders praksis ved et tysk firma (Berlin) som påbygning på studiet ved EBC Hochschule, Berlin. I all hovedsak har HINN mye samarbeid om praksisutveksling med internasjonalt arbeidsliv, og lite samarbeid med internasjonalt næringsliv.

HINN opplever at norsk arbeids- og spesielt norsk næringsliv, er opptatt av internasjonal utdanningserfaring/praksiserfaring og ofte ser eksplisitt etter dette ved nyansettelser, gitt at a) studenter faktisk har tilegnet seg internasjonale kompetanse som følge av utveksling (språk, kulturforståelse, nye faglige og kulturelle perspektiver), b) evner å artikulere hva denne kompetansen består i og hvorfor den er relevant i jobbsammenheng og c) at oppholdet ved utenlandsk partnerinstitusjon/praksisbedrift ga en faglig merverdi/spesialisering/arbeidserfaring, som studenten ikke kunne oppnådd ved hjemmeinstitusjonen, og dermed et kompetansefortrinn, sammenliknet med medstudenter som ikke reiste ut.

I forlengelse av dette ligger det en utfordring til Høgskolen om å legge enda bedre til rette for denne typen opphold, med kvalitetssikret internasjonalt læringsutbytte. I tillegg kan det være verdt å nevne at en betydelig andel av HINNs studieportefølje er samlingsbaserte deltidsstudier rettet mot voksne studenter som tar etter- og videreutdanning. Disse studentene har ofte jobb og familie ved siden av studiene. Tellende korttidsmobilitet og skreddersøm vil være avgjørende faktorer for å få denne studentgruppen til å reise ut.

Kort oppsummering

Høgskolen i Innlandet mener det er viktig å anerkjenne at internasjonale perspektiver ivaretas i utdanningene på andre måter enn ved mobilitet alene. Incentivordninger bør innlemme kortere opphold utenlands. Arbeid med å øke mobiliteten er ressurskrevende både for fagmiljøene og for det administrative apparatet som støtter opp omkring ordningene som etableres. Økt studentmobilitet er allikevel ett av mange viktige tiltak for kvalitetsutvikling, og HINN stiller seg positiv til ambisjonen om en kulturendring i sektoren, da dette er sammenfallende med høgskolens strategiske mål.